

VEHONIEMENHARJU

Kangasala

Tietokantatunnus: TUU-04-007

Arvoluokka: 4

Muodostuma: Rantakerrostuma

Pinta-ala: 13,9 ha

Korkeus: 160 m mpy.

Karttalehti: 2141 02

Alueen suhteellinen korkeus: 15 m

Muodon suhteellinen korkeus: 2 m

Sijainti: Inventoitu alue sijaitsee Vehoniemenharjulla Automuseon kaakkoispuolella.

Geologia

Vehoniemenharju on kahden suurjärven, Roineen ja Längelmäveden väliin sijoittuva harjuselänne. Harjun laki nousee noin 60 metriä järvien pintaa korkeammalle. Ylimmän rannan korkeustaso on tällä alueella 155 - 158 metrin korkeustasoon. Se edustaa Yoldiameren vaihetta. Vehoniemenharjun kyljissä on useita toistensa alapuolella olevia Yolduavaiheen muinaisia rantatörmäitä. Ne ovat syntyneet Yoldiamerivaiheessa. Itärinteellä niiden korkeudet ovat 133, 123 ja 118 metriä. Yksittäisten törmien korkeudet vaihtelevat 3-10 metriin. Länsirinteellä vastaavat muinaisrannat ovat pari metriä alempana (Kukkonen et al. 1987).

Biologia

Lounaisrinne on harjumaista, yläosasta puolilehtomaista ja alaosasta tavanomaisempaa kuivahkoa kangasta (Liedenpohja 1984a). Puusto on varttunutta, tasaikäistä männikköä, ja sekapuina on samanlaisia noin 30 cm paksuja koivuja. Osa koivuista on 1930-luvulla istutettuja tai luonnonvaraisia visakoivuja (Liedenpohja 1984a). Lahopuina on joitakin koivuja. Pensaista rinteellä kasvaa runsaasti lehtokuusamaa, taikinamarjaa, punaherukkaa, koivua ja katajaa. Vähemmän on kuusta, haapaa ja pihlajaa. Aluskasvillisuus on hyvin sulkeutunutta eikä aukkopaikkoja ole kuin polkujen varsilla. Ylärinteessä on etenkin metsäkastikkaa, kohtalaisesti sormisaraa ja metsälauhaa. Aluskasvillisuuden varvikko muodostuu puolukasta, mustikasta ja pienistä sianpuolalaikuista. Ruohoista runsaimpia ovat sinivuokko ja kielo. Etenkin jyrkällä ylärinteellä kasvaa lisäksi huopakeltanoa, kalliokielloa, metsäapilaa, rohtotädykettä ja muutama valkolehdokki. Rinteellä on lisäksi laajoja sananjalkakasvustoja. Aivan rinteiden eteläosassa on ainakin kasvanut sianpuolaa mattomaisesti 1980-luvulla seuranaan sarjatalvikki (NT), niittynätkelmä, keltamaite ja vanamo (Liedenpohja 1985a). Rinteiden harjulajisto kärsii nykyään umpeenkasvusta. Roineen -järven ranta on kivinen ja karu.

Koillisrinteen puusto koostuu mäntyjen lisäksi järeistä koivuista ja kuusista. Laki ja rinne ovat tuoretta kangasta. Pensaista kasvaa edellä mainittujen lisäksi metsäruusua. Aluskasvillisuus on mustikkavaltaista ja rehevääköä. Mustikan seassa kasvaa mm. ahomansikkaa, ketunleipää ja lillukkaa. Lakien lehtomaiset kankaat ja varjorinteiden alaosan lehdot ovat rajauksen ulkopuolella (Liedenpohja 1985a). Rinteellä elelee liito-orava (VU) (Hertta 2010).

Maisema ja muut arvot

Puusto ja alaosan pensaikot rajoittavat aliempien törmien sisäistä maisemaa ja myös näkymiä ympäröivien vesistöjen suuntaan. Ympäristöön rantatörmät hahmottuvat kohatalaisen hyvin harvahkosta mäntyvaltaisesta puustosta johtuen. Vehoniemenharju on perinteinen Kangasalan näköalapaikka ja siellä on matkailijoita houkutteleva näkötorni, matkailumaja ja automuseo. Alueella on tiheä polkuverkosto sekä neljän kilometrin pituinen luontopolku ja uimaranta. Vehoniemenharju on valtakunnallisesti arvokas harjualue sekä Natura 2000-alue (FI0316001).

Kirjallisuus:

Kukkonen, M., Stén, C.-G. & Herola, E. 1989. Kangasala. Maaperäkartta 1 : 20 000 selitys. Karttalehti 2141 02. Geologian tutkimuskeskus.

Liedenpohja, M. 1985a. Vehoniemenharjun luonnonsuojelualueen kasvillisuus. Metsähallitus 1985 SU 4:63. 31 s.

Ympäristöhallinnon eliötietojärjestelmä (Hertta). 2010. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.